

Taxa postala... No. 224713/929.

Szerkesztőség... Szerkesztő: J. Jambor

UJ KELET

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el... Ara 5 lej

Kedd, 1937. október 19. 5698. EV. XX. EVF. Chesván 14. 236. SZAM.

Az összeszorított ökök

Lloyd George, Anglia volt miniszterelnöke legutóbbi beszédében a palesztinai problémával is foglalkozott.

Az őszfeji angol politikus hangja még ma is sokat számít a birodalomban, ezért érdemes feljegyezni szavait: „Azok az arabok, akik most egy angol hadihajón számüzetési helyük felé utaznak, folyton verték mellüket, hogy ők nemcsak a palesztinai, hanem az egész világ mohamedán lakossága nevében beszélnek. Jaj annak, aki hozzájuk mer nyúlni. Lángbaborul a világ, őszedő az Angol birodalom s Palesztinában meg a szent sírt is betemetik.

Az angol kormány elég dőre volt, hogy éveken keresztül elhigye ezeket a vakmerő vádait. Az ő védnökségük alatt gyilkoltak, raboltak, gyújtogattak Palesztinában éveken keresztül anélkül, hogy ezeknek az araboknak a hajukszála meggörbült volna. Nem mertek hozzájuk nyúlni, hátha csakugyan általános felfordulás támad, ha valamelyiküket nyakoncsipik. „Mi képviseljük a népet, mi vagyunk a nép, hátunk mögött áll a nép”. E kongó szövegek előtt hajolt meg az angol kormány éveken keresztül. Amikor pedig végre megelégedte a szegénytelen télenyitést s nyakonragadta az arabokat és hatalmukat féltő izgatásokat, akkor — csodálatos módja — nem nyúlt ki a föld, a világ nem omlott össze, Palesztinában éppen úgy, mint a többi arab országban, az emberek a dolguk után mennek s a kutya sem törődik az arabokkal.

Anglia és a japán-kinai háború

Nem lehet Angliáról beszélni a japán-kinai háborúval szemben. Mert nem egy, hanem két Anglia van egy ebből a kérdésben, mint az összes nemzetközi konfliktusok esetében. A félhivatalos Anglia, a közvélemény, sajtó, munkások, intellektuális, egyetemi tanárok élesen állnak a japán hódító hadjárat ellen. Tegnap a munkások tízezres tömegei tüntettek a japán imperializmus ellen London utcáin, tegnapelőtt kilencven egyetemi tanár biztosította együttesen a munkácsi kormányt, holnap püspökök, képviselők és diákok tesznek hitvallást a béke mellett és a távolkeleti békét megbontó japán imperializmus ellen.

Igy nyilatkozik meg a félhivatalos Anglia. Forma szerint nincs ellentétben a közvéleménnyel a hivatalos Anglia sem, a gyárosok, a pénzeszínalók, bankárok és gyarmati nagykereskedők Angliája sem, amelynek kormányja minden belföldi és külföldi fórum előtt százszor is leszögezi, hogy hatékony módon fog beavatkozni a távolkeleti háborúba. Fő- és albizottságokon keresztül azonban olyan sokáig végködök ennek a hatékonyabb fellépésnek az ügye, míg az idő odaérelődik, hogy erre a fellépésre nincs is már szükség. Igy volt ez Abesszinia esetében, amikor olyan eredményesen és hatékonyan tiltakozott Anglia, hogy Olaszország egész Abessziniait bekebelezte, így történt a spanyol polgárháború esetében is és nincs különben a távolkeleti konfliktusban sem. Ezért nem lehet komoly eredményt várni az angol beavatkozástól, akármennyire is tüntet és tiltakozik a félhivatalos Anglia.

Amerika új bukaresti követe

Bucuresti, október 18. Ma délelben a fővárosba érkezett az Egyesült Államok új romániai követe Franklin Guenther. A pályaválasztás Papiniu külügyminisztériumi megbízott és Chilpart amerikai ügyvivő fogadták. Guenther előbb Kairóban, majd Tokióban képviselte kormányát, majd a perzsa művészeti és archeológiai intézet elnöke volt. Az új amerikai követ holnap jelenik meg a külügyminisztériumban, ahol Antonescu külügyminiszter fogja fogadni.

Három kínai tábornok elesett a Japán ellen vívott háborúban

Mérgesgázokat használnak a kínaiak? Óriási munkanélküliség Sanghaiban

Sanghai, okt. 18. A Central News ügynökség jelenti, hogy a 8-ik kínai hadosztály folytatva offenzíváját Shanszi tartomány északi részében és visszahódította Kuangling városát. A Csahar és Shanszi tartományok határában véres harcok dultak az utóbbi napokban.

A japán csapatok ma délelőtt behatoltak Honan tartományba és elindultak a Sárga-folyam felé.

A japán tengerészeti minisztérium egyik közleménye arról számol be, hogy a szakértők véleménye szerint a Taipingcso-nál harcoló kínai csapatok mérgesgázokkal töltött bombákat dobtak a japánokra.

A külügyminisztérium egyik megbízottja kijelenti, hogy ha az egyik kínai fronton találtak is mérgesgázokat tartalmazó tartályokat, ugye meg nem elegendő bizonyítani arra, hogy a kínai csapatok mérgesgázokkal támadtak a japánok ellen. A japán kormány egyébként még nem kapott hivatalos meghívást a kilenchatalmi értekezletre, de reméli, hogy a meghívás minél előbb megérkezik, mert az ilyen értelmű tárgyalások nem hivatalos jelleggel már folyamatban vannak Brüsszel és Tokio között.

Kantonból jelentik: Hopaoban, Macao közelében a kínaiak elsüllyesztettek egy japán repülőgépet anyahajót.

A hadműveletek kezdete óta Shanghai-ban a munkanélküliség száma 100 ezerrel emelkedett. Az 5000 shanghai gyárnak csak a 10 százaléka van üzemben. Szeptemberben a behozatal 7 millió dollárral csökkent a szokásos havi 63 milliónyi átlaggal szemben. A kivitel 43 millióról 28-ra szállott le.

A népfrent megerősödését eredményezték a franciaországi községi népválasztások

Chautemps minisztere'nök meg van elégedve az eredményekkel

Table with 4 columns: Party, Mandates, Seats, Votes. Lists various political groups like Kommunisták, Szocialisták, etc.

Párizs, október 18. Tegnap tartották meg Franciaországban a községi pótválasztásokat, amelynek részletes eredményei a következők: 43), szocialisták 309 (nyereség 84), szocialista köztársasági unió 31 (vesztés 7), független szocialisták 15 (vesztés 18), radikálisok (Pelletan) 5 (nyereség 2), radikális szocialisták 544 (vesztés 37), független radikálisok 144 (vesztés 33), demokrata néppárt 54 (vesztés 9), baloldali republikánusok 237 (vesztés 78), demokrata köztársasági unió 391 (nyereség 10), francia társadalmi párt 29 (nyereség 2) és francia néppárt 2 (nyereség 1), tanácsstagságot szerzett.

Vihar a Földközi tengeren

Irta: Sir Herbert Samuel

Az utóbbi időben igen változatos volt a Földközi tenger légköre. Egy időben sűrű fellegek takarták el az eget, mennydörgés és villámlás keltette fel ábrakbőrt a világháború pusztító szellemeit. Nemsokkal utána azonban örömmel láttuk, hogy a tenger felszíve a sötét fellegeket, a vihar elűit, a vasasbőrű Spanyolországra lokalizálódott.

Palesztinában az angoloknak is megvannak a maguk helyi zavargásai. Marokkóban a franciák hasonló helyzetben vannak.

De Anglia nem küszöbölte ki az Egyiptommal állandóan fennálló összeütközéseit sem, amely sok esetben szinte krónikusnak volt tekinthető. Az új angol-egyiptomi barátsági szerződés bizonyos fóká minden téren megnyugtatta a kedélyeket. A fiatal és népszerűségnek örvendő egyiptomi király uralkodása a gazdasági fellendülés és a politikai nyugalmi állapot periódusát nyitotta meg az ország számára.

Ami Franciaországot illeti, szintén elhárította azt a veszedelmet, amely nemrégben szíriai és libanoni mandátumát fenyegette. Önkormányzatot kaptak ezek az országok és bár a szövédelyek nem csilapodtak le teljesen, a közeljövőben nem kell belső zavaroktól tartani.

Igy tehát a vihar gócpontja mégis csak Spanyolországban van, amely állandó nyugtalanságban tartja az egyes országokat. A Földközi tengeren történt elképesztő támadások, ismeretlen buvárhajók garázdálkodása, amelyek gyantulán kereskedelmi hajókat süllyesztettek el, szelvényben, hosszában nagy méltatlankodást váltottak ki. Régen nem volt oly megelégedett az angol nép, mint most az utóbbi néhány hónap alatt, midőn az angol kormány gyors és hatásos közbelépését látta. Az angol nép hosszú ideig abban a hiszemben élt, hogy kormányai túlságosan féltékenek s nagyon engedékenyek voltak. Az angol kormány egyensúlyra való törekvéseben nagyon gyakran úgy kezelte a nemzetközi eseményeket, hogy lehetőleg elkerülje az összecsapásokat és éppen ezért passzív magatartást tanusított bizonyos tulkapások esetében. A különböző országok kereskedelmi hajóinak sorsa azonban egyszerűen cselekvő magatartásra bírta rá Anglia vezető politikusait.

Franciaországgal egyetértve összehívta a nyoni konferenciát, hogy véget vessen a Földközi-tengeri kalózkodásoknak. A konferencia néhány nap alatt összeült, tanácskozott és egyhanguan döntött. Néhány nappal később francia és angol hajóörsemek bukkantak fel a Földközi tenger legnagyobb részén és pillanatnyilag meg is szüntek a durva támadások.

Anglia őszintén sajnálta, hogy Olaszország nem képviseltette magát a nyoni konferencián, mert Angliától távol áll a szándék, hogy Olaszországot elszigetelje. Az angol politikának alapvető elve, hogy a nemzetközi kapcsolatok nem függhetnek az egyes országok politikai módszereitől, mindaddig, amíg ez a módszer nem avatkozik más országok belügyeibe.

VI. György koronázásakor a Duce visszahívta a Londonban tartózkodó olasz újságírókat és az olasz lapok rendszertelenségről és nyugtalanságról számoltak be ugyanakkor, amikor a koronázási ünnepek egy a fővárosban, mint a vidéken a leglelkesebb hangulatan zajlottak le. Az angol nép nem tulajdonított különösebb fontosságot az olasz lapudósításoknak. Midőn új miniszterelnökünk, Neville Chamberlain a barátságos kapcsolatok megteremtésére levelet intézett Mussolini-

Egymillió lej tőkével társulnék rentabils, jól bevezetett iparvállalathoz

„Kereskedelmi munkaerő” jellegére.

nihez, az angol közvélemény türelmével s barátságos hangulatban várta a miniszterelnök levelének visszhangját. Most pedig, midőn az olasz kormány csatlakozott a nyolc egyezményhez, Angliában lecsillapodtak a kedélyek.

Megoldatlan problémaként marad a spanyolországi idegen beavatkozás kérdése. A világ figyelmébe a benemavatkozási bizottság londoni tárgyalásaira szegődik, amelynek célja a spanyol háború lokalizálása volna. Ugyanakkor azonban az olasz kormányelnök szívélyes beszédet intéz Franco tábornokhoz, akinek kijelenti, hogy Olaszország nem foglal el semleges álláspontot a spanyol konfliktusban, olasz katonákból álló osztagokat küld Spanyolországba és megalégedését fejezi ki afélt, hogy az olasz katonák életüket áldozták és áldozzák fel a spanyol hazafias ügyért.

Anglia és Franciaország, hogy kikerüljék a fenyegető veszedelmet, felszólították Olaszországot, hogy vegyen részt a kiutat kereső barátságos tanácskozásokon. Olaszország rövid, de udvarias visszautasítása nagy meglepetést váltott ki a két országban.

Angliában az az általános vélemény uralkodik, hogy Olaszország nem akarja visszahívni spanyolországi önkénteseit abban a reményben, hogy győzelemre segíthetnek Franco tábornokot. A spanyol kormány felszólította a Népszövetséget, hogy vessen véget a külföldi fegyverszállításoknak, Angliában pedig a munkáspárt csatlakozott ehhez a követeléshez. Az angol kormány azonban semmiképpen nem akar eltérni eddigi benemavatkozási politikájától.

Angliának az a meggyőződése, hogy Franciaország érdekeltebb fél ebben a kérdésben. Ha a benemavatkozási bizottság tanácskozási nem vezetnek eredményre, úgy a francia kormány nagyon súlyos helyzet előtt áll. Angliának elhatározott szándéka, hogy a Franciaországgal fennálló szoros kapcsolat megőrzése végett támogatni fogja Franciaországnak a benemavatkozást megőrző törekvéseit.

Sokan azonban azon a véleményen vannak, hogy eljön az idő, amikor az összes nagyhatalmaknak érdekében fog állani, hogy egyezséget kössenek a Földközi tengeren abból a célból, hogy végtelenségig a spanyolországi véres konfliktusnak, amely kegyetlen eljárásaival veszélyezteti az európai békét.

A telefon- igazgatóságától!!

A telefonigazgatóság felkéri azokat az előfizetőket, akik régi telefonkönyveket birtokában vannak, hogy szelvések ki ezekből a könyvekből azokat a lapokat, amelyek a régi kolozsvári telefonszámokat tartalmazzák.

Ez az intézkedés azért vált szükségessé, hogy elkerüljük esetleg a régi telefonkönyvből vett számok tárcsázását.

Kérjük az előfizetőket, hogy használják csak az új telefonkönyveket.

A kolozsvári Telefon Igazgatóság

Rendkívül impozáns keretek között zajlott le az erdélyi cionista ifjuság első konferenciája

Megalakult az országrészi ifjusági szövetség

Cluj, október 18. (Az Új Kelet tud.) Vasárnap zajlott le Kolozsváron rendkívül impozáns keretek között és óriási érdeklődés jegyében az erdélyi cionista ifjusági szervezetek első országrészi konferenciája. A konferencián közel 400 fiatal delegátus vett részt Erdély minden részéből. Habonim, Bne Avoda, Dror, Tora Umlacha delegátusai, valamint a Barisszia, Mizrach, Dor Chadas és Makkabi megfigyelői vonultak fel az értekezletre. A tanácskozások mindvégig magas színvonalon állottak és azokat a legnemesebb fiatalos lelkesedés hevitette. A konferenciáról akaratában és egységben megerősödve került ki az erdélyi cionista ifjuság, amelynek delegátusai a szervezeti és ideológiai differenciák ellenére példás fegyelméről és komolyságról tettek tanulságot. A konferencia ilyenformán egyik legfigyelemreméltóbb és legkiemelkedőbb eseménye volt az erdélyi zsidó közéletnek, amelynek kihatásai nem-

csak az ifjusági mozgalom, hanem az egész erdélyi cionizmus fejlődését is jelentős mértékben fogják befolyásolni. A konferencia számos fontos határozatot hozott, de a legjelentősebb azon elhatározása, amellyel kimondotta az erdélyi cionista ifjusági szövetség, az összes ifjusági szervezeteket egybefogó **Brit Hanoar** megalakulását.

Az előértekezlet

A vasárnapi konferenciát előértekezlet vezette be, amelynek során pontos részletességgel dolgozták ki a konferencia anyagát és napirendjét. Az előértekezleten a Zs. N. Sz. központjának képviselőiben dr. Mózes László szervezeti főtitkár elnököl, a Nemzeti Alapok kuratóriumát Hirsch Simon főtitkár képviselte, míg a kolozsvári előkészítő bizottság munkájáról Kincs Lipót, a Merkaz Hanoar elnöke referált.

Az ünnepélyes megnyitó

Vasárnap délelőtt fél 10 órakor a neológ iskola zsúfolásig megtelt termében a Hatikvah elhangzása után nyitotta meg Kincs Lipót a Jom Hanoart. Üdvözölte a Zsidó Nemzeti Szövetség elnökét, Reiter Károlyt és a konferencia delegátusait, rámutatván a Jom Hanoar feladataira. Hangsúlyozta az ifjusági erők egybefogásának nagy jelentőségét és ama reményének adott kifejezést, hogy ez az összefogás, amely a Jom Hanoarban ölt testet, új erőt fog önteni nemcsak az ifjusági mozgalomba, hanem az egész erdélyi cionizmus életébe is.

Reiter Károly beszéde

Ezután Reiter Károly, a Szövetség elnöke emelkedett szólásra, aki beszédében hangsúlyozta, hogy jelenlétével kívánja dokumentálni azt a fontosságot és jelentőséget, amelyet a Szövetség vezetősége tulajdonít a Jom Hanoarnak és az ifjusági mozgalomnak. Minden ellenkező feltevés dacára a Szövetség vezetősége — mondotta az elnök — meggyőződött arról, hogy eleven szolidaritás él az ifjusági mozgalomban az egyes szervezetek között és ebből a szolidaritásból kell kiemelkednie olyan egységes akarásnak, amely maximumra fokozza az erdélyi cionista ifjuság teljesítőképességét.

Az elnökség

Kincs Lipót előterjesztésére a konferencia dr. Mózes Lászlót választja meg elnökévé, míg az elnökség tagjai: Hirsch Simon, Kincs Lipót, dr. Halász László (Barisszia), Just Mose (Mizrach), Gärtner Mose (Hanoar Hacioni), Izsák Slomo (Hasomer Hacoar), Kemény Avram (Habonim), Frankovits Jehuda (Bne Avoda), Weisz Ignác (Makkabi), Zuckermanel Jona Dror-Poale Cion). A Jom Hanoar jegyzője Judovics Lili.

Dr. Mózes László miután átvette a konferencia vezetését rámutatott annak jelentőségére. Hangsúlyozta, hogy a Jom Hanoar legkimagaslóbb eseménye az erdélyi cionista ifjusági mozgalom történetének, amelyen első ízben nyilvánul meg erőteljes formában az erdélyi cionista ifjuság egységére való törekvése, ugyanakkor pedig méltó módon demonstrálja az erdélyi zsidó közvélemény előtt, hogy az ifjuság az országépítés és a nemzeti megújulás szolgálatába állítja életét és erejét. A Jom Hanoar nem muló jelenség, hanem állandó fóruma lesz ezentúl az erdélyi cionista ifjusági mozgalomnak.

Dr. Halász László a Hitachuth Aviva-Barisszia nyilatkozatát olvassa fel, amelyben a Barisszia kijelenti, hogy bár nem kifejezetten ifjusági nevelőszervezet, de hozzátartozónak tekinti magát az ifjusági cionizmushoz és tetterős szolidaritást vállal a Jom Hanoar követeléseivel és feladataival.

Hasonló nyilatkozatot olvasott fel Fischhoff Emil a Hanoar Hacioni bogérijai nevében. A Dor Chadas levelében adott kifejezést ugyan ezen szolidaritásának.

Just Mose, a Brit Hanoar Hamizrachi elnöke üdvözölte ezután a Jom Hanoart és kijelentette, hogy a Mizrach részt akar venni azon feladatok megoldásában, amelyeket a Jom Hanoar tűzött maga elé, hangsúlyozván a vallási követelmények fontosságát.

A héber nevelés kérdése

Az első referátumot Florential Chaim (Hanoar Hacioni) tartotta, aki hébernyelvű előadásban mutatót rá a héber nyelv és kultúra szerepére az ifjuság nevelésében. Eless kritikát gyakorolt az iskolai zsidó nevelés fö-

leányifjuság egyenjogusítását követeli az ifjusági mozgalomban.

Gärtner Mose (Hanoar Hacioni) cionista gyermekujás kiadásának szükségességét hangoztatja, majd kifejti, hogy a chaluci nevelés mellett gondoskodás kell, hogy történjen a galutban maradó zsidó ifjuság hathatós cionista neveléséről is.

Fisch Zoltán (Makkabi) a testedzés fontosságát hangoztatja.

A hachsara és allija

Schönfeld Ezriel (Bne Avoda) tárgyilagos és analitikus előadásban ismerteti az erdélyi chalucmozgalom fejlődését. Behatóan foglalkozik a különböző hachsara telepek gazdasági helyzetével és a chaluci kivándorlás szociális összetételével, rámutatván azokra a feladatokra, amelyek a Jom Hanoarra várnak a hachsarah és allijah kérdések megoldásában.

Weisz Jáákov (Habonim) a gazdaságilag önálló hachsarah-telepek fontosságára mutat rá. Kifejti, hogy a bérmunka alapján álló telepek korlátozzák a nevelési lehetőségeket és csak az önálló gazdaságok teszik lehetővé a hachsarahnak szellemi és kulturális tartalommal való telítését.

Nussbaum Sámuel (Hanoar Hacioni) az allija kérdésével foglalkozik és rámutat azokra a gazdasági és szociális okokra, amelyek az egyes szervezetek allijájában emelkedés vagy csökkenést idéznek elő.

Székely Mose (Hasomer Hacoar) palesztinai tapasztalatai alapján foglalkozik a hachsarah és az allija problémáival, hangsúlyozván, hogy az itteni gazdasági és szellemi nevelés kell, hogy előkészítse a chalucokat a palesztinai építőmunkára.

Galuti átrétegződés Palesztina szolgálatában.

A zsidó ifjuság galuti átrétegződésének kérdéséről Nussbacher Joel (Habonim) tartott ezután figyelemre méltó referátumot, amelyben hangsúlyozta, hogy az itteni átrétegződési folyamatnak is Palesztina szolgálatában kell állania. A serdülő ifjuság szakmai kiképzése a chaluci hachsarahra kell, hogy vezesse az ifjuságot, amely a palesztinai munkásléteben kell, hogy megtalálja jövőjét.

Gerson Aser (Hasomer Hacoar) kifejti, hogy elő kell mozdítani minden átrétegződési kezdeményezést, amely nem keresztesz a chaluci nevelést.

Füredi Jehuda (Noar Hacioni) és mások felszólalása után a Jom Hanoar szöveges bizottságot küldött ki a különböző kérdéseiben elfoglalt álláspontjának leszövegezésére.

Az országépítő alapok és az ifjuság Kincs Lipót (Barisszia) az országépítő alapokért kifejtett ifjusági munkáról tartott referátumot, amelyben a földvásárló munka módszerével és feladataival foglalkozik és rámutat az ez irányú ifjusági munka elsőrendű jelentőségére.

Diamantstein (Has. Hac.) és többek felszólalása után a szöveges bizottság terjesztette elő jelentését. A Jom Hanoar kimondta az erdélyi cionista ifjusági szövetség megalakulását, amelynek alkotmányozó testülete az évenként összeülő ifjusági konferencia, végrehajtó szerve a Merkaz Hanoar. A konferencia többi határozataira még visszatérünk.

A konferencia emelkedett, lelkes hangulatban ért véget, majd az ifjusági szervezetek közös ünnepélyt rendeztek nagy sikerrel.

Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség

jótekonycélu tárgysorsjátéka

Engedélyezve a Loteria de Stat által 3094. szám alatt 1937 augusztus 13-án.

A sorsjegy ára Lei 50.— 4000 sorsjegy 250 nyetemény A sorsjegy ára Lei 50.—

Huzás 1937 október 24.

Délelőtt 11 órakor a Zsidó Kulterothonban (Str. Mocioni 8.)

Főnyeremények:

Egy rádió 1938-as típus (4 lámpás), palesztinai hajójegy II. oszt., aranykarkötő óra, ruhaszövetek, különböző keramikai porcellán és faragott dísz tárgyak, tea- és fekete kávészervek, irókészletek, fényképezőgép, értékes román, héber, német, magyar könyvek, palesztinai díszmütagyak.

Jakabff ment el

Hoz

Cluj, október 18.

kongresszus hovafejőlről többiben alkalmur beszámolni az Új Kelet, hogy az utóbbi év gásu német kisebbsége a kongresszus irány fagyjüület és reakció jálták rá. A zsidó dele kisebbségek haladó sze vonultak a kongresszus körülmények között el jelentőségét a kiseb szempontjából és ma mint a náci imperialis expoziturája, ahol az vett kisebbségi jogokat védeni „kisebbségi” de ben.

Az erdélyi Magyar Pártja és rendes delegáltja Elemér ezidén már ug radt a kongresszustól. J nyilatkozatban, majd le Párt lugosi tagozata el a fentiekre való hivatko ségi kongresszussal sze lásponjtját. Az egyik m gyezte, hogy a Magyar ebben a kérdésben Jakabffy Elemérnek a Párt hivatalos lapja: Vasárnapi számában les ben, hogy a párt és Jakabffy Elemérnek milyen nézeteltérés nem nek dokumentálásaképp kabffy Elemérnek ebb adott nyilatkozatát, an képet nyújt a kisebbségi dolatának elfajulásáról. következőképpen hangzik

A demokrácia meg a kisebbség

— A kisebbségi kongresszus gondolata abban keletkezett, amikor az európai demokrácia, sőt szovjet iránzatok érvényesültek. Ilyen a kongresszusokra csoportok olyan megbízottak akik vagy szabadelvének gásuak, vagy szocialisták. Különösen érvényes csoportok megbízottainál Schiemann Pál dr. lettors kongresszusok egyik létre hozója. Ammende Ewald dr., a ktitkára, valamint nyen de lemben, a valódi kisebbség igyekeztek érvényre jutni hogy az egyes államokba teljes jogegyenlőséghez vitások lehetőleg teljes hoz jussanak.

— Magátólértendő, e sükben messzemenőleg társ magyar és zsidó delegátus zött ott ült Motzkin Leó idején Wilson egyik tá Motzkinnek jelentékeny arra, hogy a kisebbségi sz talán létrejöttek.

Eleinte a kongresszusok nak ellenzékét azok a nébbségi képviselők jelenté országi lengyelek, lausitzai nok képviselői), akik a sok meggyőződése szerint felrobbantását célozták.

Természetesen az ilyen szemben mi magyarok, a lánok és a szlovének, vagy sésesebb csoportok képvisé mogattuk a németeket.

Ez a teljes harmonia az csoportok között rövidesen hogy a németországi leng és dánok képviselői a k (1927) visszavonultak, viz vezető szerepét ez még er aminek káros következmé 1933-ig nem érvényesültek.

Miért lépte

— Amikor azonban a ne metországi Németségben diada

Jakabffy Elemér elmondja, hogy miért nem ment el a londoni kisebbségi kongresszusra

Hogyan fajult el nemzeti szocialista hatas alatt a kisebbségi kongresszus gondolata

Uj, október 18. A kisebbségi világkongresszus hovafejlésének problémájáról több ízben alkalmunk volt részletesen beszámolni az Uj Kelet hasábjain. Megirtuk, hogy az utóbbi évek során náci-felfogású német kisebbségek kerítették kezükbe a kongresszus irányítását és arra a fajgyűlölet és reakció álláspontját oktolták rá. A zsidó delegátusok, de a többi kisebbségek haladó szellemű vezetői is kivonultak a kongresszusról, amely ilyen körülmények között elvesztette minden jelentőségét a kisebbségi jogvédelem szempontjából és ma már nem egyéb, mint a náci imperialista törekvéseinek expozitívja, ahol az igazi értelemben vett kisebbségi jogokat harc árán kell megvédeni „kisebbségi” delegátusokkal szemben.

Az erdélyi Magyar Párt kisebbségi szakértője és rendes delegátusa: dr. Jakabffy Elemér ezidén már ugyancsak távolmaradt a kongresszustól. Jakabffy dr. hírlapi nyilatkozatban, majd legutóbb a Magyar Párt lugosi tagozata előtt indokolta meg a fentiekre való hivatkozással, a kisebbségi kongresszussal szemben elfoglalt álláspontját. Az egyik magyar lap megjegyezte, hogy a Magyar Párt nem osztja ebben a kérdésben Jakabffy álláspontját. A Párt hivatalos lapja: a Keleti Ujság vasárnapi számában leszögezi ezzel szemben, hogy a párt és Jakabffy között semmilyen nézeteltérés nem merült fel. Ennek dokumentálásaképpen a lap közli Jakabffy Elemérnek ebben a kérdésben adott nyilatkozatát, amely szüggesszív képet nyújt a kisebbségi kongresszus gondolatának elfajulásáról. A nyilatkozat a következőképpen hangzik:

A demokrácia jegyében alakult meg a kisebbségi kongresszus

— A kisebbségi kongresszusok megtartásának gondolata abban az időben (1925) keletkezett, amikor az európai politikában a demokratikus, sőt szocialista politikai irányzatok érvényesültek. Ennek megfelelően a kongresszusokra az egyes nemzet-csoportok olyan megbízottakat küldöttek, akik vagy szabadelvélen demokrata felfogásúak, vagy szocialista felfogásúak voltak. Különösen érvényesült ez a német csoportok megbízottainál, akik közül Schiemann Pál dr. lettországi képviselő a kongresszusok egyik létrehozója és Medinger dr. csehszlovákiai szenátor, valamint Ammende Ewald dr., a kongresszusok főtitkára, valamennyien demokratikus szellemű, a valódi kisebbségi gondolatot igyekeztek érvényre juttatni, vagyis azt, hogy az egyes államokban a kisebbségi teljes jogegyenlőséghez és mint kollektívítások lehetőleg teljes kulturautonómiahoz jussanak.

Magátólértendő: ebben a törekvésükben messzemenőleg támogatták őket a magyar és zsidó delegátusok. A zsidók között ott ült Motzkin Leó dr. is, aki annak idején Wilson egyik tanácsadója volt. Motzkinnak jelentékeny befolyása volt arra, hogy a kisebbségi szerződések egyáltalán létrejöttek.

Eleinte a kongresszusok belső munkájának ellenékét azok a németországi kisebbségi képviselők jelentették, (a németországi lengyelek, lausitzi szerbek és dánok képviselői), akik a német delegátusok meggyőződése szerint a kongresszusok felrobbantását célozták.

Természetesen az ilyen törekvésekkel szemben mi magyarok, a zsidók, a katalánok és a szlovének, vagyis a legjelentősebb csoportok képviselői ószintén támogattuk a németeket.

Ez a teljes harmónia az említett nagy csoportok között rövidesen odavezetett, hogy a németországi lengyelek, szerbek és dánok képviselői a kongresszusoktól (1927) visszavonultak, viszont a németek vezető szerepét ez még erősebbé tette, aminek káros következményei azonban 1933-ig nem érvényesültek.

Miért léptek ki a zsidók?

— Amikor azonban a nemzeti szocializmus Németországban diadalra jutott, egy-

szerre megváltozott a helyzet. Az a oránsmód, melyben a zsidók Németországban részesültek, természetesen arra kényszerítette a zsidó delegátusokat, hogy megkívánják a kongresszustól, hogy ez ellen a bánásmód ellen tiltakozzék. Magátólértendően ehhez a németek hozzá nem járulhattak, de a kongresszusok statutu- mai sem engedték meg, hogy kifejezetten egy állam kisebbségi politikáját bélyegezzék meg. A zsidók tehát bejelentették visszavonulásukat. Ekkor a német delegátusok ahelyett, hogy igyekeztek volna nagyobb agresszivitás nélkül a kongresszust az újabb súlyos értékesítésén átsegíteni, olyan értelmű határozati javaslatot terjesztettek elő, amely szerint: „a németek mindég és mindenkor távol tartani igyekeztek maguktól azokat, akik asszimilálni akartak, éppen ezért mert a németek mindig jogosnak ismerték el, hogy egy nép a maga nemzetiségéből kirekeszse azokat, akik más jellegűek és különösen más fajúak. Az ilyen egyes disszimiláltak, vagy egész disszimilált csoportok azonban a maguk részére igényelhetik a kongresszus által minden kisebbség számára követelt jogokat.”

Magyar tiltakozás

Ez az előterjesztés a kongresszus több vezetője előtt is bombaként hatott. Eddig mindég az volt szokásos, hogy a nagyjelentőségű indítványok először a vezetők szűkebb tanácskozásában vitatottak meg. Most egyszerre a németek egyrésze jónak látta, indítványával azonnal a nyilvánosság elé lépni. Nem fogom elfelejteni azt a megdöbbentést, amellyel Medinger dr. szenátor, a szudéta-németek jeles képviselő-

je, aki eddig annyi világfórumon képviselte a kisebbségi érdekeket, ezt, a tudta nélkül előterjesztett javaslatot fogadta. Mi magyarok ezzel szemben kijelentettük: nem azért jöttünk kisebbségi kongresszusra, hogy a többségi népeknek olyan jogokat szavazzunk meg, amilyen jogokat egy év előtt még nem is igényelték. Tiltakoztunk tehát az ellen, hogy a disszimilációt, mint jogot a kongresszus elismerje.

Schiemann Pál dr. bucsut vett a kongresszustól. Medinger dr. meghalt. Rövidesen Ammende dr. is. A kongresszusok tulajdonképpeni vezetése tehát azokra a németekre maradt, akik most már itt is a nemzeti szocialista szellemet igyekeztek érvényre juttatni. Az 1934., 1935. és 1936-os kongresszusokon tehát hanyoztak már a Schimannok és Medingerek, hanyoztak a zsidók és így tulajdonképpen, mint legjelentősebb két csoport, a német és magyar állt egymás mellett, teljesen ellenkező szellemmel.

Tavaly azután már jellegzetesebbé vált a németek törekvése, hogy minden országból érkező német képviselők, csakis a nemzeti szocialista ideológiát képviselhetik. Így elsősorban arra törekedtek, hogy Magyarországról olyan német képviselők kerüljenek a kongresszusra, akik homlokegyenest szembenállnak a magyarországi németiség politikai szervezetével, de teljes mértékben osztják a nemzeti szocialista elveket.

„Levontam a következményeket!”

— Mindezek odavezettek, hogy ez év tavaszán, Bécsben, a kongresszus irányítói előtt a leghatározottabban bejelentsem, hogy egyrészt arravaló tekintettel,

hogya itt minálunk a németiség azon képviselői, akik a nemzeti szocialista eszmét hirdetik, velünk magyarokkal nemcsak, hogy együtt haladni nem igyekeznek, hanem becsmerlésüinktől sem riadnak vissza, másrészt, mert a kongresszus arra törekszik, hogy a német csoportokat kizárólag olyanok képviseljék, akik a nemzeti szocialista gondolatától áthatottak; már pedig felfogásom szerint ez a gondolat távol áll az elvektől, amelyeket a kongresszus eddig képviselt, a magam személyére nézve levonom a következményeket és ahogyan Schiemann Pál, úgy én is visszavonom a kongresszusi munkáimtól mindaddig, amíg azon megint az a szellem nem érvényesülhet, amellyel megindulni jónak láttuk.

Jósika János br. Londonban

— Tekintettel azonban arra, hogy tavaly az angol közvélemény részéről nagy érdeklődést tapasztaltunk a kisebbségi kongresszusok iránt és a kongresszus úgy határozott, hogy következő ülését Londonban tartja meg, nagy örömmre szolgált, hogy a londoni kongresszuson képviselőinkre Jósika János báró vállalkozott, mert meggyőződésem volt, hogy az egyetemes kisebbségi gondolat érdekében még akkor is nagy szolgálatot tehet, ha mellette ott működnek majd azok a nemzeti szocialista szellemű német delegátusok, akik Londonban nagy népszerűségnek aligha örvendhetnek.

Világtörténelem egy francia okmánygyűjtemény tükrében

Milyen okmányokat őriznek a Quai D'Orsay irattárában

Párizs, október 18. A Quai D'Orsay megjelölés alatt mindenütt a világon a francia külügyminisztériumot értik. Kevesen tudják azonban, hogy a Quai d'Orsay egy különleges szárnyában van a világ egyik legérdekesebb okmány-gyűjteménye. Mindazok az okmányok vannak itt felhalmozva, amelyekben az hosszú évszázadok sodrában Franciaország lerögzítette különböző titkos megállapodásait. Ezekből az iratokból megismerhetjük Franciaországot, sőt némely vonatkozásban a világ történelmét is.

Közel százezer aktacsomó

Bejutni ebbe az okmánytárba nem a legkönnyebb feladat. Amióta a világháború egyik óriási jelentőségű dokumentuma: az az okmány, amelyben a német birodalom megígérte a háborút Franciaországnak, szórén-szálan nyomtalanul eltűnt, rendkívül megszigorították a titkos okmánytár ellenőrzését. A bejáratot hatalmas páncélfal zárja el, amelyet különleges szerkezet nyit és zár. A szerkezet kezelése kizárólag az okmánytár igazgatójára van bízva.

Hosszu folyosók sorakoznak a vasajtón túli helyiségekben, amelyek összegükben hét kilométerre nyúlnak. Hatalmas állványokon közel százezer okmánycsomag van felhal-

mozva, amelyek Franciaország évszázados történelmére vetnek világosságot. ABC sorrendben és országok szerint rendezték az egymás mellé sorakozó aktákot. Afganisztánnal kezdődik a gyűjtemény és Jugoszláviával végződik, mert tudniillik a francia ABC szerint a J, „Y”.

A legértékesebb titkos okmány

A legrégebb titkos okmány 1304-ből származik és arról a bizalmas megállapodásról szól, amelyet Jakab, Majorca királya és Faix grófia kötöttek egymással Andorra köztársaság határára vonatkozólag. Hosszu sorokban vannak felhalmozva azok az okmányok, melyek a Napkirály hódító hadjárataira és titkos egyezményeire vonatkoznak.

De vannak itt kevésbé dicsőítőes multra vonatkozó adatgyűjtemények is. A francia nemzet egyik legszomorúbb időszakát idézi fel az ugynevezett Trapes-i egyezmény, amelyet VI. Károly francia király III. Edward angol királlyal kötött. Arról van szó benne, hogy Anglia nemcsak megtarthatta a Franciaországtól elhódított területeket, de VI. Károly halála esetére Edwardot jelölte meg követlen utódjának. Nem hiába tartotta az akkori francia népszokás ezt a szerződést a „legszégyenteljesebb” okmánynak.

Történelmi békeszerződések

A vestfáliai békeszerződés okmánya is, amely tudvaleg a harmincéves háborúnak vetett véget, ugyancsak ebben a titkos okmány-gyűjteményben van elhelyezve.

Századok óta ezt az okmányt tartották a legértékesebbnek valamennyi között, mert egyetlen más iráson sem volt annyi pecsét és aláírás, mint ezen. A versaillesi békeokmány létrejötté óta azonban csökkent az értéke, mert az utóbbi okmányon nemcsak Európa, de Amerika és Ázsia több népének küldötti örökítették meg a nevüket. Pecsétét meg annyi van rajta, hogy alig lehet összeszámlálni. Érdekos, hogy a sokszorosító ipar tökéletesedése és az írópék korában kézzel írták ezt a fontos szerződést és a szöveg stílusa is a régi idők szellemére emlékeztet.

„Raymond Poincare, a francia köztársaság elnöke üdvözlését küldi mindazoknak, akik a jelen írást látni és olvasni fogják...”

Alig három esztendeje halt meg Poincare, de ha a versaillesi szerződés okmányát olvassuk, az a benyomásunk, mintha évszázados írás volna a szemünk előtt.

Mária Antoinette házassági levele

Egy különleges osztályon vannak azok az irások és okmányok összegyűjtve, amelyek a francia királyok személyére vonatkoznak. Itt van például a tragikusorsú Mária Antoinette királynő házassági szerződése is, amelyet akkor vetettek pergamentre, amikor, mint 15 esztendő lány eljegyezte magát a daupin-nal, a később ugyancsak tragikus végű XVI. Lajos királlyal. Itt vannak Franciaország leginkább szeretett királyának: IV. Henriknek szerelmes levelei is, amelyeket menyasszonyához, Medici Katalinhoz írt. Napoleonra vonatkozó számos írást is őriznek itt. Napoleon aláírásából a nagy császár egész élettörténetére következtethetünk. Mint első konzul írta alá magát: „Bonaparte”. Császárságának első szakában keresztnevet teljesen kiírta így: „Napoleon”. Az idő múlásával megrövidült a neve is, még pedig eképp: „Nap”. Végül már egy energikus nagy „N” betűt kanyarított az írásk alá.

A gyarmatok okmányai

A titkos okmánytár egy másik része különösen fontos okmányokat tartalmaz. Itt vannak összegyűjtve mindazok az irások, amelyek nemcsak az anyaország, de a gyarmatok területének pontos méreteit és leírását tartalmazzák. Amióta Franciaország gyarmatbirodalom lett, ennek a gyűjteménynek különösen fontos a jelentősége.

Papír helyett atanylap

Egy másik részben, amely leginkább egy nagy bank csekkosztályára emlékeztet, vannak összegyűjtve a különböző országok államférfiainak írásai is. Ezek között legérdekesebb az az okmány, amelyet annakidején a délázsiai Sziám juttatott el a francia köztársaság elnökéhez. Papír vagy pergament helyett vékony aranylapokra vészték a szöveget. Ennek az írásnak az aranyértéke is igen jelentős.

Kereskedők!

Ha van adó, vámbüntetésük, elintéznivalójuk a fővárosi hatóságoknál, engedélyek, autorizációk, stb. Forduljanak a „Casa de Sfat a Comerciantilor”-hoz, Bucuresti, Str. Lipscani 19. Telefon 5-06-35.

**Elegáns szőrme-
bundák, gallérok,**

valamint bundaátalakítások a legújabb bécsi modellek szerint szezon előtti árban a legolcsóbban

BIXENSPANNER

szőrmeszalomban Cal. Regele Ferdinand 3.

Felakasztotta magát Budapesten a forradalmi idők hirhedt politikai kalandora

Onkezeléssel vetett végett életének dr. Ruzits Ferenc ügyvéd, a Landau-gyilkosság fővádoltja

Budapest, október 18. Kalandos élet tragikus befejezéséről vett fel jegyzőkönyvet vasárnap este a budapesti rendőrség. Mint a rendőri jelentés megállapítja: vasárnap a hajnali órákban

végző nyomora miatt onkezeléssel vetett végett életének dr. Ruzits Ferenc egykori budapesti ügyvéd, a forradalmi idők hirhedt politikai kalandora.

Tegnap reggel a Farkasvölgyi úton egyik fán akasztott embert találtak a járőrök. Átkutatták az öngyilkos zsebeit, de semmi személyazonossági iratot nem találtak nála. Végül is felfedezték, hogy gyufáskatulyára néhány kusza betűkkel írott sor van feljegyezve. Kibetűzték ezeket a sorokat és megállapították, hogy R. F. kezdőbetűkkel egy lakás címet tüntet fel.

Ezen a nyomon elindulva megállapították a detektívek, hogy

az öngyilkos dr. Ruzits Ferenc egykori budapesti ügyvéd, aki már hónapok óta végző nyomorban élt.

Ennivalóra sem jutott már pénze és arról a proletártanyáról is ki akarták tenni, ahol fedelmet kapott. Dr. Ruzits Ferenc valamikor dús gazdag ember volt. Nagy szerepet játszott a forradalmi időkben és karrierjét az

emlékezetes Landau-féle gyilkosság törte ketté.

Landau Fejtélyes halála

A forradalom utáni időkben egy katonai különítmény letartóztatta Landau Adolf borkereskedőt.

Landaut azzal vádolták meg, hogy kommunista ügynökökkel tartott összeköttetést. A borkereskedő állhatatosan tagadta bűnösségét. Egy nap azután

felakasztva, holtan találták meg cellájában.

Az utolsó ember, akivel a vizsgálat megállapításai szerint beszélt a most öngyilkossá lett dr. Ruzits Ferenc ügyvéd volt. Ruzits felkereste Landaut cellájában és arra akarta rábírní, hogy semmisítse meg egy borkereskedő ügyfelével kötött szerződését. Megígérte, hogy ebben az esetben kieszközli szabadlábra helyezését. Landau nem volt hajlandó erre. Másnap azután holtan találták meg. Állítólag Ruzits felbujtására felelőtlen elemek hatoltak be a fogházba és végeztek Landauval. Ruzitsot annakidején

gyilkosra való felbujtás címén 3 és fél évi fegyházra ítélték és megfosztották ügyvédi diplomájától.

Büntetésének kitöltése után Ruzits a legnagyobb nyomorban élt, míg végül is most onkezeléssel vetett végett életének.

NEM HIANYOZHAT EGY HAZTARTASBÓL SEM

ARAGAZ

jának kifelé áll a szekere rudja. Vajjon miért nem gondolt előbb arra, hogy kormánytartsa az alba-ülési pontokat, amelyben megfogadtuk, hogy a nemzeti-ségre való különbség nélkül egyenlő elbánásban fogjuk részesíteni ennek az országnak polgárait. Vajjon hogyan egyeztethető össze Tatarescu nagyváradi beszéde Pop Valér körlevelével?

Az általános választások küszöbén a liberális párt mindent el akar követni sikere érdekében. A nép azonban dönteni fog afelel, hogy melyik pártot akarja az ország élére. Ha régebben megkérdezték volna a nép véleményét, biztos vagyok benne, hogy már régen mentek volna a liberálisok.

A demokratikus erők össze kell fogjanak

Mi baráti kezet akarunk nyújtani a nemzeti parasztpártnak. Nem mintha ők túlságosan demokratikusak volnának. Ők is voltak uralmon, tudjuk, hogy ők is kormányoztak ostromállapottal és cenzurával. Mindenesetre parasztömegek állanak a hátuk mögött és a munkásságnak érdeke, hogy összefogjon a demokratikus erőkkel. Okulnunk kell azoknak az országoknak a példájából, ahol a demokratikus erők széthuzása segítette hatalomra a reakciót: a fasizmust és a hitlerizmust.

Ha a nemzeti parasztpárt nem fogadja el a feléje nyújtott jobbunkat, akkor a szociáldemokrata párt egyedül indul a választási harcra.

Mussolini három héttel ezelőtt azt mondta Berlinben, hogy Európa rövid időn belül fasiszta lesz. Mi azonban tud-

juk, hogy Franciaországban, Angliában, a Skandináv államokban, Belgiumban demokrácia van és reméljük, hogy ez a demokrácia a jövőben is állni fog. Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke mondta nemrég, hogy az emberiségnek csak tíz százalékát teszik ki a fasiszták, lehetetlen tehát, hogy ha a 90 százalék összetart, ez a tíz százalék le tudja győzni őket. Nálunk a demokrácia sajnos csak papíron van meg, de mi dolgozni fogunk azért, hogy a gyakorlatba is átvigyük.

Józanesszű ember nem akarhatja a háborút

Nemcsak a demokráciát akarjuk megővni, hanem elsősorban a békét akarjuk megőrizni ebben az országban. Ezért kell fenntartanunk a kapcsolatokat a demokratikus országokkal. Fel sem tételezhető, hogy józanesszű ember még egyszer át akarná élni a háboru borzalmait s a lövészárkok embertelenségét.

Sokkal kisebb országok, mint Románia: Dánia, Belgium, Svédország és Norvégia meg tudták őrizni demokráciájukat. A munkásság ki tudta harcolni szociális és gazdasági jogait, ennek azonban első feltétele, hogy a munkásság szindikátusba tömörüljön.

Titel Petrescu beszéde után dr. Deutshek Géza ismertette Pop Valér körlevelének hatását, majd kifejtette, hogy jóakarattal és ésszerűséggel meg lehetne oldani az esetleges román munkanélküliséget anélkül, hogy a kisebbségi munkások kenyeréért juttassanak álláshoz többségi munkásokat. A népgyűlés ezután a legteljesebb rendben véget ért.

Cinema Capitol

Holnap nagy premier!

Mária Cebotari

a bécsi Opera világhíri kamaranékeső első filmje:

Lányok fehérben

Film a régi orosz cári rezsim életéből.

Ma utoljára: Afábiai éjszakák, Errol Flynn és Kay Francis.

Titel Petrescu a kisebbségi kérdésről beszélt a szociáldemokraták kolozsvári népgyűlésén

A demokrácia és a béke mellett tett hivallást a kolozsvári népgyűlés

Cluj, október 18. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délelőtt az Építőmunkás Otthonban népgyűlést rendezett a szociáldemokrata párt kolozsvári tagozata, amelyen Titel Petrescu, a szociáldemokrata párt országos alelnöke tartott belpolitikai beszámolót.

Bindea Teodor, a helyi szociáldemokrata párttagozat elnöke nyitotta meg a népgyűlést, majd a szakszervezeti tanács nevében Pálfi Tibornak, a szaktanács elnökének, felszólítására a termet a zsufo-lágig megtöltő hallgatóság félperccig állva adózott a spanyol polgárháborúban elesett halottak emlékének. Utána Muresanu Alexandru nyomdász, a dohánygyári munkások szindikátusának titkára felolvasta a szociáldemokrata pártnak a polgármesterhez intézett felhívását, amelyben arra kéri az időközi bizottság elnökét, hogy maximálással törje le a hirtelen felszökött tűzifáárakat.

Bruder Ferenc, a párt helyi tagozatának titkára, arról számolt be, hogy a városi tanácshoz intézett felhívás nem sok eredménnyel járt, mert az időközi bizottság maximálta ugyan a faárakat, de a tűzifa árát ugyanannyiban állapította meg, mint amennyit a fakeskedők eredetileg kértek. Az időközi bizottság azonban nemcsak maximálta a fa árát, hanem ugyanakkor ötven banival emelte a kenyérárakat is.

Utána Titel Petrescu emelkedett szó-lásra, akit külső megjelenése is a szószékre predesztinál. Markáns arca, domboru homlokát övező őszbe csavarodó haja első pillanatra megragadja a hallgatóságot. A szónok Tatarescu emlékezetes nagyváradi beszédét kritizálta.

A „demokrata“ liberálisok

Tatarescu vadai beszéde — mondta — hattudal volt. Nagyon érdekes megfigyelni, hogyha a liberálisok ellen-

zékben vannak, vagy ellenzékbe készülnek, nincs demokratikusabb párt náluk. Mi azonban tudjuk, hogy nem volt az országban a liberális pártnál elnyomóbb, zsarnokabb párt, amely csak ostromállapottal és cenzurával tudott négy éven keresztül kormányozni. A mai atmoszférában a munkásifjúsághoz és az intellektuel ifjúsághoz szólók és arra kérem őket, ne engedjék, hogy a hitlerista és a fasiszta eszmék megmetyélezzék a lelkeket. A mai egyetemi ifjúság sajnos ezeknek az eszméknek a szolgálatában áll. Régen elmult az az idő, amikor az egyetemi ifjúságot egyedül a tudomány utáni vagy lelkesítette. Pedig meg kellene értenünk, hogy az ifjúság problémája csakis a szociális és a gazdasági problémákkal együtt oldható meg.

Tatarescu baráti jobbjá

Ebben az országban egyedül a szociáldemokrata párt volt az, amely védelmébe vette az ország kisebbségeit. Tatarescu Váradon baráti kezet akart nyújtani a kisebbségeknek, akkor, amidőn párt-

Vasárnap,
október 24-én délelőtt 10 órakor a
Zsidó Párt
nagy népgyűlése
az Edison mozgóban.
Minden zsidó legyen ott!

Még mindig homály fedi a bukaresti valutás gyilkosainak kilétét

Eltemették a tragikus végetért Goldschläger Ignácot

Bucuresti, október 18. (Az Uj Kelet tud.) Több ízben beszámoltunk arról, hogy Sepsiszentgyörgyön, az Olt vizéből fonott kosarat halásztak ki, amelyben egy férfihullát találtak. Megállapították, hogy a hulla Goldschläger bucaresti valutással azonos. A vizsgálat most új fényt derített a rablógyilkosságra. Megállapították ugyanis, hogy az áldozatot hétfőn reggel meg a fővárosban látták. Mivel a holttestet még aznap este dobták az Oltba, tehát a gyilkosok nem tehetők meg autón ezt a nagy távolságot, mint ahogyan

a nyomozó hatóságok először feltételezték. A rendőrség azt hiszi, hogy Goldschlägert vasuton vitték Brassóba, ott ötéket meg és a holttestét gépkocsin szállították Sepsiszentgyörgyre, hogy ott eltüntessék. Kádár József munkásnak, aki látta, amint néhány férfi a kosarat az Olt hidjáról a vízbe dobta, kihallgatása még folyamatban van. Ugyancsak most hallgatják ki azt a malmost is, aki a fonott kosarat kihálászta az Oltból. A tragikus véget ért Goldschlägert egyébként tegnap temették el a fővárosban.

Botrányba fulladt a szudeta-német tisztviselők kongresszusa

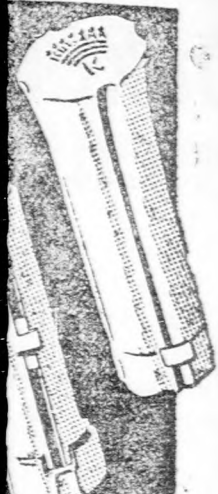
A csehszlovák rendőrség inzultálta a Henlein-párti képviselőket?

Prága, október 18. A szudeta németek pártjába tömörült tisztviselők tartományi kongresszusa szombaton kezdte meg munkálatait Teplitz-Schönauban. Tegnap délután, amikor Henlein autón szállása felé tartott, tülekedés támadt az uccán. Franck Henlein-párti képviselőt, aki résztvevett az uccai összejövetelen, előlították a rendőrségen és kihallgatása után szabadon engedték.

A CTK-ügynökséget felhatalmazták annak megállapítására, hogy Franck képviselő panaszkodott, amiért állítólag botlított kapott. Kündt, egy másik Henlein-párti képviselő anélkül, hogy panaszt emelt volna elmondta a rendőrségen, hogy bántalmazták. Hasonló kijelentéseket tettek más Henlein-párti képviselők is. A rendőrség a kapott utasításnak megfelelően nem használt gum-

mibotot amikor a rendezés történt. De később, amikor védekeznie kellett kénytelen volt a gumibothoz folyamodni. A tartományi kongresszusa a hatóságok engedélyt adtak, de az uccai tüntetéseket betiltották. A belügyminisztérium egyik tisztviselője maga vezeti a vizsgálatot a helyszínen. Minden más idegen forrásból terjesztett verzió nem pontos és túlzott, — fejezi be a CTK.

Beřin, október 18. A DNB jelenti, hogy a reggeli lapok erőlyesen tiltakoznak a Teplitz-Schönauban történtek ellen, ahol a hatóságok bántalmazták a szudeta német képviselőket. A lapok tiltakoznak a teplitzi rendőri hatóságok magatartása ellen, amelyek nem elégedtek meg a szükséges rendfenntartással, hanem bántalmazták a szudeta németeket.

ANA

U Z S
anyagból
em színtele-
és csókálló,
szépségtípus
színárnyalat.

s i t ő

KHASANA-
billentés alatt
ana-arcpiro-
nga eltűnt és
ör önti el
és elbájo!

mán

mag a kiscimle-
gyzik.
ben lanyhák. A
450-ről 5255-re, a
575-re, Resița
5-ről 1440-re, Cre-
re lanyhultak. A
általában véve
ékat.

zámánál kevesebb
amelyek hajtó-
tesítettek a for-
ezettsége alól. A
megállapítja, hogy
eknek egyrésze
létszámában, mint
már nem jogosult
agrafusának ked-
zért a miniszter-
et fellüvizsgáltat-
almi adó fizetése
ert ezek az üze-
nemcsak a na-
megengedhetlen
s jelentős öm-

meg szegény be-

ör öme.

Min-
málts
logya-
tás

ZHEL
Tűzálló samott

Ó or
nagyára,
élelemz re
jegyvetés.

SPORT

Negyvenhat gól esett a Nemzeti Bajnokság hatodik fordulóján, az élre a Ripensia és Rapid kerültek

A Phönix legyőzte a NAC-ot, az AMTE csak tizeneggyessel a Viktoriát, a Juventus otthonában az ACFR-t

Brailában biróveréssel végződött a Kinizsi-DUIG mérkőzés

Cluj, október 18. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság fordulóját általában a papírfórmanak megfelelően zajlott le. Kiemelkedő eseménye a fordulónak a Ripensia kitűnő formája, a Phönix győzelme a NAC ellen és a Venus nagy gólaránu győzelme az Universitatea ellen. A Nemzeti Bajnokság botránykrónikáját ezúttal Brailában a DUIG és közönsége gazdagította: Tica Ilescu játékeztét a brailai közönség sulyosan bántalmazta.

A bel- és külföldi sporteseményekről az alábbi tudósításaink számolnak be:

I. csoport

Bucurestiben: FC-Rapid-Olimpia CFR 3:0 (3:0). Nivótlan mérkőzés (szombaton), a Rapid huszezer lejt fizetett rá.

Afádon: AMTE-Victoria 1:0 (1:0). Biró M. Niculescu, 2500 néző. Szép mérkőzés, a Victoria három tartalékkal játszott. Győztes gólt: 45. percben Felecan III hendzse miatti 11-esből Szabó.

Brailában: Kinizsi-DUIG 6:2 (2:1). Biró Tica Ilescu, 3000 néző. A DUIG kétszer egyenlített, de a Kinizsi hatalmas finissel az utolsó 12 percben négy gólt rugott. Bajusz 3, Tierjung, Hoffmann, Tabac, illetve Weisz és Oprea. Mérkőzés után hatalmas botrány. Tica Ilescu bírót véresre verte a közönség. A Kinizsi csapata és a bíró csak gépkocsin tudott elmenekülni.

Petúrsányban: Jutul-Unirea Tricolor 4:2 (2:0). Biró Milivoi, 3000 néző. Medve (2), Vijdea és Bulic, illetve Sonny Niculescu és Iordache.

Nagybányán: Phönix-NAC 1:0 (0:0). Biró Xifando, 1500 néző. Győztes gól: szünet utáni 35. percben Szerény III. Feuerstein NAC játékosát a bíró kiállította.

Az első csoport állása:

1. FC Rapid	6	4	1	13:5	9
2. AMTE	6	44	1	15:6	9
3. Kinizsi	5	4	0	23:9	8
4. Unirea Tricolor	5	3	1	13:6	7
5. Victoria	5	2	1	11:3	5
6. Olimpia	6	2	1	3:8	5
7. Jutul	6	2	1	9:12	5
8. Phönix	6	2	0	7:12	4
9. NAC	6	1	4	11:16	3
10. DUIG	7	1	1	6:24	3

II. csoport

Temesváron: Ripensia-Gloria 4:0 (1:0). Biró Jean Petrescu, 3000 néző. 38. Schwartz, 12., 22. és 40. Marcu. A Ripensia nagy formában van.

Bucurestiben: Venus-Universitatea 9:3 (3:1). Az U gyengén játszó védelme csak egy féldíög birta. Bodola 4, Ploesteanu 2, Petea Valcov és Gavrilescu, illetve Benkó 2, Truta. Biró Bordea, 6000 néző.

Brassóban: Juventus-ACFR 1:0 (1:0). P. Ionescu, 2000 néző. A 29. percben Palmer.

Nagyváradon: Vulturii-Crisana 4:2 (1:1). Biró dr Russu, 1000 néző. A Crisana szünet után 1:2-re vezetett. Spirea 2, Sliuvtz, Campian (öngól), illetve Szóke 2.

Csernovic: D'agos Voda-Sportul Studentesc 3:2 (3:2). Biró Irimescu, 2000 néző. Schmidt, Panenka, Cecerovschi, illetve Stefanescu és Gica Popescu.

A második csoport állása:

1. Ripensia	5	4	0	1	21:10	8
2. Gloria	6	3	2	1	12:7	8
3. Venus	4	3	1	0	16:6	7
4. ACFR	7	3	1	3	14:14	7
5. Dragos Voda	6	3	0	3	11:11	6
6. Vulturii	6	3	0	3	9:10	6
7. Juventus	6	3	0	3	10:12	6
8. Crisana	6	2	0	4	9:14	4
9. Universitatea	7	2	0	5	16:28	4
10. Sportul Studentesc	5	1	0	4	9:15	2

Nemzeti Bajnokság B)

Jó a nagyváradai Törekvés!

Nyugati csoport

Nagyváradon: Törekvés-Rovine Grivita 2:1 (1:1).

Marosvásárhely: Mures-UDR 1:0 (1:0).

Gyulafehérvárt: Unirea-Tricolor 3:1 (0:1).

Nagyszebenben: Prahova-HTV 1:0 (0:0).

Temesvárt: TMAC-CFR 3:1 (2:1).

Nagykőfolyban: Victoria-Soimii 1:0 (1:0).

Keleti csoport:

Bucurestiben: Telefon Club-Franco Romana 4:0 (2:0).

Galatyon: Gloria CFR-Jahn 2:1 (1:1).
Craiovan: Craiovan-Makkabi 5:0 (1:0).
Constantan: Victoria-HLV 8:1 (1:0).
Ploestiben: Tricolor-Sporting 5:1 (2:0).
Iasi: Textila-DVA 3:1 (0:0).

Nemzeti Bajnokság C)

A szatmári Barkochba csoportjában veretlenül vezet

A C) Ligában résztvevő Barkochba csapata tegnap Borkuton újabb győzelmet szerzett és ezzel csoportjában veretlenül vezet az élen.

Északi C) Liga

Kolozsvárt: UEC-Congri 2:1 (2:0), Kinizsi (2), illetve Budai szereztek a gólokat. Biró dr Ciurel.

Afanyogyétesen: Sodonyipar-KAC 1:1 (1:1).

Marosújvárt: Szolvay-CFR 3:2 (2:1).
Nagyváradon: Electrica-Vestul 2:1 (1:0).
Szatmáron: CFR-Maramuresana 0:0.

Nagybányán: Barkochba - Aurum 2:1 (1:1).

Közép C) Liga

Marosvásárhely: Monopol-Sparta 3:1 (2:1).
Talmácson: MSE-Fraternitas 4:2.

Nagyszebenben: NSE-Geamul 1:1 (1:0).
Sepsiszentgyörgyön: Klinger-Blaj FC 6:0 (1:0).

Nyugati C) Liga

Temesvárt: Galvani - Politechnica 3:0 (1:0).
Banatul-Olimpia 2:0, Fraternitas-Progressul 3:0 (1:0).

Kerületi bajnokság

Kolozsvárt: KMSC-Echo 3:2 (1:0), Avram Ianqu-Unirea 5:4 (3:0), Napoca-Haggibbor 3:2 (3:1), KAC B)-Avram Iancu 7:1 (1:1). I. osztályú bajnokiak. Vasöntöde-Avram Iancu 7:1 (1:1), Haggibbor-KMSC 3:1 (1:1), Universitatea-Unirea 4:1 (2:0).
Ifjusági bajnoki. A barátságos mérkőzésen: Reunanea-UEC 3:1 (1:0).
B'assóban: Suburbu - Locomotiva 1:1 (1:0).

Désen: Tinerimea Somesana-Munkások 4:1 (2:0). Barátságos.

Külföldi eredmények

Pontot adott le a Hungária!

A magyar bajnokság vasárnap fordulójának meglepetése, hogy a Hungária pontot adott le a Phöbusnak.

Ferencváros-Szeged FC 1:0 (0:0). Befejezés előtt három perccel Kiss lötte Szegeden az győztes gólt. Phöbus-Hungária 2:2 (1:0). A Phöbus kétszer vezetett. Turay II és Törös, illetve Dudás és Cseh. Újpest-Bocskai 2:0 (1:0), Nemzeti-Törekvés 0:0, Budai 11-Budafok 2:2 (2:0), Elektromos-Szirketaxi 1:1 (1:1), Kispest - ETO 5:2 (1:0). Az élen levők rangsora: 1. Ferenc-

város 13 ponttal, 2. Hungária 12, 3. Phöbus 12, 4. Újpest 11 ponttal.

Románia negyedik a Főbi Európa bajnokságon, Párizsból jelentik: A rögz Európa bajnokság döntőjét vasárnap játszották le: Franciaország-Olaszország 43:5 (15:5), Németország-Románia 30:3 (14:0). Az Európa bajnokság végeredménye: 1. Franciaország, 2. Olaszország, 3. Németország, 4. Románia, 5. Belgium, 6. Hollandia. 1938 tavaszán Bucurestiben rendezik meg az Európa bajnokságot.

Köpenhága. Dánia-Finnország 2:1 (1:0). Nemzetközi válogatott labdarúgó mérkőzés az Északi Kupáért, melyet ezzel a győzelemmel meg is nyert Dánia.

Bécs. Az osztrák labdarúgó bajnokság eredményei: Vienna-Austria 1:1 (1:0), Admira-FC Wien 6:2 (3:0), Rapid-Wacker 3:3 (3:0), WSC-Favoritner 4:0 (2:0), Floridsdorfer-Simmering 5:0 (0:0).

Négy országos atlétikai rekordot javítottak meg Bucurestiben, Bucurestiből jelentik: A tegnapi Venus-Universitatea labdarúgó mérkőzés szünetében néhány futószámból álló atlétikai versenyt rendeztek, melyen főleg ritkán szereplő számokat írtak ki. Az eredmény: négy országos rekord! 300 yardos síkfutás (274.20 m.): 1. Iordache 33.2 mp. Országos rekord! (Régi: 34.4 mp. Jaworski 1929). 2. Nemes St. R. 3. Nemetz KAC 34.8 mp. Országos ifjusági rekord! 100 yardos síkfutás (91.40 m.): 1. Iordache 10.4 mp. 2. Cristea Venus 10.6 mp. Országos ifjusági rekord! 4x100 méteres ifjusági staféta: 1. Venus 46.7 mp. Országos rekord! Régi 46.8 másodperc.

A ROVATVEZETŐ ÜZENETE

Petrosani. Sorait szívesen látjuk.

A ROMAN OPERA MUSORA:

Szerda, október 20: Zsidóné.
Péntek, október 22: Mártha.

SELECTO MOZGO MUSORA:

Alexandra grófné. Korda Sándor film-remekje, az utóbbi évek egyik legszebb filmje, főszerepekben: Marlene Dietrich és Robert Donat.

URANIA MOZGO MUSORA:

Öngyilkosok klubja. Izgalmas film, érdekes tatalommal, főszerepekben: Rosalinda Russel, Robert Montgomery.

ROYAL MOZGO MUSORA:

Ma: I. Jean Harlow, a tragikusán elhunyt művésznő filmje: Harcias hölgyek. Ragyogó zenés vígjáték. Előadások kezdete: 3, 6 és 9 óraker. II. John Wayne, a cowboykirály szenzációs és izgalmas film-remekje: A rettenthetetlen lovas. Zane Gray regénye után. Előadások kezdete: 5, 8 és 11 óraker.

Szerdától: Charlie Chan az Olimpián. A világhírű sárka detektív legújabb és legizgalmasabb filmje, amelynek a berihim olimpiász szolgál háttérül.

CAPITOL MOZGO MUSORA:

Arabiai éjszakák. Az utóbbi évek egyik legérdekesebb témájú filmje. Főszerepekben: Kay Francis, Amerika lelegegánsabb művésznője és Errol Flynn.

MUNKAS MOZGO MUSORA:

3, 6 és 9 óraker: I. Gyilkosság a szalokocsiban. Izgalmas bűnügyi dráma. Fősz.: Charlie Ruggles és Una Merkel. II. Mont-Blank királya. Gyönyörű sportfilm. Fősz.: Brigitte Horny és a világhírű sibajnok.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

A rut kis kacsza nagy sikere

Állandóan fokozódó siker mellett folytatja a színház Karácsony Benő, Nemes Ferenc és Schreiber Alajos pompás zenés vígjátékának előadásait. Az erdélyi szerzők jóízű, vidám, hangudatos darabját már megvásárolták a magyarországi színház számára is.

A jókedvű előadás a színház legjobb teljesítményei közé tartozik. Hétfőn, kedden és vasárnap este szerepel a Rut kis kacsza a színház e heti műsorán.

A klasszikus operettciklus folytatása: a Cigányszerelem felújítása

A legszelebbkörüli érdeklődésnek tesz eleget a színház, amikor az idén is folytatja a klasszikus operettirodalom java termékeinek felújítását. A mosoly országga, Lengyelvér, Rip van Winkle, Szibill, Hajduk hadnagya, Bob herceg, Éva, Csárdáskirálynő, Marica grófnő, Gül baba után most Lehár Ferenc egyik legszebb nagyoperettje, a Cigányszerelem kerül újra a színház játérendjére. A nagy premiereknek kijáró külsőségek között, ragyogó szereposztásban, fényes kiállításban s Gróf László teljesen új és nagyszabású rendezésében mutatja be a színház a Cigányszerelemet.

Az előadás egyik meglepetése egy új tenoristának, Kallós Józsefnek bemutatkozása lesz, akit a jövő nagy szeretőnek tartanak a beavatottak s akinek hangterjedelme és hangszíne leginkább Grozavescu feledhetetlen értékeire emlékeztet.

Szerdán A bor, csütörtökön Szerelemre ítélem

Gárdonyi Géza cigányzenés, énekes vígjátékát a tömeges érdeklődés folytán szerdán este ismét műsorra veszi a színház. A bor eddigi előadásait olyan telt házak lelkesedtek végig, hogy most is zsufolt nézőtérre számíthat a remek darab s a nagyszerű előadás.

Csütörtök este Walter Gyula, Gredinár Aurél és Claude Romano nagyszerű operettje, a Szerelemre ítélem kerül színpadra ismét. A múlt szezon végén zsufolt házak előtt futott még az a kitűnő operett, amikor az évad befejezése miatt meg kellett szakítani az előadásokat.

A SZÍNHÁZ HETI MÜSORA:

Kedd fél 9: A rut kis kacsza (ötödösör). Szerda fél 9: A bor (ötödösör).

Csütörtök fél 9: Szerelemre ítélem (Gredinár Aurél-Walter Gyula és Claude Romano nagyszerű zenés bűnügyi vígjátéka.)

Péntek fél 9: Cigányszerelem (Lehár Ferenc nagyoperettje, teljesen új betanulással, új kiállításban. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Solymosán Magda, Urmóssy Magda, Bézsza Éva, Miklóssy Margit, Jeney János, Kallós József, Deésy Jenő, Csóka József, Csengeri Adár. Premierbérlet 8. sz. — A bérlek jegyét kívánatra becserepli a pénztár.)

Szombat d. u. 4: Egy pohár víz. (Ifjusági előadás kizárólag az iskolák részére.)

este 9: Cigányszerelem. (Rendes bérlet 8. sz.)

Vasárnap d. u. 3: Illatszertár. (Olcsó hely-árakkal.)

d. u. 6: Cigányszerelem.

este 9: Csuf kis kacsza. (Hatodsor.)

Hétfőn fél 9: Solness építómester. (Ibsen világhírű színműve. Főszereplők: Fényes Alice, Erényi Böske, Paál Magda, Mészáros Béla, Tóth Elek, Lantos Béla, Szabados Árpád, stb. Rendező: Szabados Árpád. (Premierbérlet 9. sz.)

Könyvek Folyóiratok Diszertációk

a legmodernebb kivitelben készí-
nek a

FRATERNITAS

Könyv- és Lapkiadó Részvénytárs-
ság Nyomdája Cluj, Str. Baros
L. Pop 19. Telefon: 8-51.

HÍR

Időp'ognézis: Eme többnyire derült égboltozan irányu szél, lassu fagy és dér. Ma déiben a 13 fokot mértek.

Külsőben van a té lentik: A Capitala írja, ho intézet jelentése szerint a kel közeledik. Néhány nap agban beáll a hideg, ar fog e hónap végéig. A kánkét már fagy.

Sikerrel végződött kások bérharca. Megirtul ta-börgyár munkásainak áése október 15-én lejá ezeltt a munkásság az t és megköteése előtt 25 s lést kért az igazgatóság vekvő drágaságra hivat gyi inspektorátus, élér vezérfelügyelővel minden sztrájk nélkül oldják munkások bérharcat. Ez amennyiben egy évi idő tötték az új kollektivsze pontban foglalja össze a gyárral szembeni viszony szerződés pontjainak me munkásságot képviselő eredeti követeléséből. A ennek értelmében kimon 15-től valamennyi munk bérémetelést kap. A fokoz kintbevitelével a bére kint revizió alá veszik. szont 50, sőt 70 és 100 s letet kapnak a munkáso tviszserződésnek nagy vi a női munkások a egyenlő javadalmaszab Ugyancsak kimondja az zódés, hogy munkahia igazgatósága redukálja nem bocsátja el a mu eseten a munkás a gyog rét kapja. Szülés eset zorosát kapja a munkás törvénytelen gyermek ut kásság megelégedéssel az új kollektivszerződés lagosan teljesítette kívá

Leendő anyák, akikn kell arra ügyelniük, hogy ben legyen, ezen célt úgy é áhgyomorra egy kis p „Ferenc József” keserü vi ze meg orvosát.

Külföldről visszaérk kézd-, kar- és nyakmas medvdus krémekkel vezette metika. Fogyszítás gara Ratiu 5.

Meghalt Lusztig midő polgárság egyik r ja halt meg szombaton K tig József kereskedő, k korában. Annak a gener anagásló tagja, amelyik össze akarta egyeztetni világi civilizációval, a volt és talpig ember. A népünk regenerációja v vissza akar plántálni a Lusztig József talmudi don és Pozsonyban szer után Marosvásárhelyről telepedett le, ahol szorg kitartással tisztas vagy község első polgárai köz tizedek előtt megválaszt elnökévé. Egzisztenciája legnehezebb éveiben sci napi talmud-tanuást, a gyakorolt. A Tischler e tanácsadója, tanító-ne volt. Két évvel ezeott k korában Kolozsvárra kö fiahoz, ahol nyugodt ör napjai. Szombaton délut vid haláltusa után. H szállították, ahol nemz nélküli az egész község a népszerű férfit utolsó szédében Braun Henrik József egyéni és közlet ta. A megboldogultat g kán kívül kiterjedt, gyászolja.

HIREK

Időpógnózis: Emelkedő légnyomás, többnyire derült égboltozat, enyhe határozatlan irányú szél, lassu felmelegedés, éjjel fagy és dér. Ma délben a fővárosban napon 13 fokot mértek.

Küszöbön van a tél. Bucurestiből jelentik: A Capitala írja, hogy a meteorológiai intézet jelentése szerint a tél gyors léptekkel közeledik. Néhány nap óta az egész országban beállt a hideg, ami egyre növekedni fog a hónap végéig. A hegyvidéken éjszaka-ként már fagy.

Sikerrel végződött a Dermata munkások bérharca. Megirtuk, hogy a Dermata-bőrgyár munkásainak kollektív szerződése október 15-én lejárt. Három héttel megelőzte a munkásság az új kollektív szerződés megkötése előtt 25 százalékos béremelést kért az igazgatóságtól, az egyre növekvő drágaságra hivatkozva. A munkáügyi inspektorátus, élén dr. Ioan Chirila vezérfelügyelővel mindent elkövetett, hogy a munkások bérharcait. Ez sikerrel is járt, amennyiben egy évi időtartamra megkötötték az új kollektív szerződést, amely 60 pontban foglalja össze a munkásoknak a gyárral szembeni viszonyát. A kollektív szerződés pontjainak megszerkesztésénél a munkásságot képviselő bizottság engedett az eredeti követeléseiből. A kollektív szerződés annak értelmében kimondja, hogy október 15-től valamennyi munkás 15 százalékos béremelést kap. A fokozódó drágaság tekintetbevételével a béreket három havonta revizió alá veszik. A túlórákért viszont 50, sőt 70 és 100 százalékos bértöbbletet kapnak a munkások. Az új kollektív szerződésnek nagy vívmánya az, hogy a női munkások a férjmunkásokkal egyenlő javadalmasásban részesülnek. Ugyancsak kimondja az új kollektív szerződés, hogy munkahiány esetén a gyári igazgatósága redukálja a munkaidőt, de nem bocsátja el a munkásokat. Baleset esetén a munkás a gyógyulásig teljes bért kapja. Szülés esetén az orvábér 60 százalékosat kapja a munkáshoz. Szülési segély törvénytelen gyermek után is jár. A munkásság megelégedésével vette tudomásul az új kollektív szerződést, amely viszonylagosan teljesítette kívánásukat.

Leendő anyák, akiknek különös gondot kell arra ügyelniük, hogy bélműködésük rendszeres legyen, ezen célt úgy érhetik el, ha reggel éhgyomorral egy kis pohár természetes „Fetene József” keserű vizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

Külföldről visszaérkező a legújabb kéz-, kar- és nyakmasszázs, arckezelés medvdus krémekkel vezette be a Lenczet kozmetika. Fogymasztás garanciával. Cluj, Str. Ratinu 5.

Meghalt Lusztig József. Az erdélyi zsidó polgárság egyik régi, érdemes tagja halt meg szombaton Kolozsváron, Lusztig József kereskedő, kilencvenkét éves korában. Annak a generációnak volt kiemelkedő tagja, amelyik össze tudta, mert össze akarta egyeztetni a zsidó kultúrát a világi civilizációval, aki izig-orig zsidó volt és talpig ember. Az a típus, amelyet népünk regenerációja vissza fog, mert vissza akar plántálni a zsidó közösségbe. Lusztig József talmudi kiképzését Váradon és Pozsonyban szerezte, majd — miután Marosvásárhelyről nősült, Iklódon telepedett le, ahol szorgalommal és szívós kitartással tisztas vagyont szerzett és a község első polgárai közé lendült. Már évtizedek előtt megválasztották a hitközség elnökévé. Egzisztenciája megalapozásának legnehezebb éveiben sem mulasztotta el a napi talmud-tanulást, ami élete végéig gyakorolt. A Tischler és Hirsch-szállók tanácsadója, tanító-nestere, bizalmasa volt. Két évvel ezelőtt közel kilencven éves korában Kolozsvárra költözött Ambrus fiához, ahol nyugodt óregségben teltek napjai. Szombaton délután „ment el” rövid haláltusa után. Holttestét Iklódra szállították, ahol nemzetiségi különbség nélkül az egész község lakossága kísérette a népszerű férfit utolsó útjára. Bucsubezárásán Braun Henrik főbíró Lusztig József egyéni és közéleti érdemeit méltatta. A megholdogultat gyermekei és unokái kívül kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja.

Franciaországban tartóztatták le a Banca Nationala aradi fiókjának csekkcsalóját

A jegybank három millióan fekete frankot vásárolt és francia világfürdőre ment

Bucuresti, okt. 18. Három hónappal ezelőtt történt, hogy a Banca Nationala aradi fiókjánál egy hamis csekket váltottak be, majd ugyanaznap ugyanezen egyén a jegybank temesvári fiókjánál is beváltott egy hamis csekket, úgyhogy összesen három millióval károsult meg a jegybank a szélhámosság miatt.

A csek beváltójaként Paucescu Mihail brassói kereskedő szerepelt. A rendőri nyomozás megállapította, hogy ez év tavaszán egy Paucescu Mihail nevű egyén tényleg bejegyeztette cégét Brassóban, de amint most kiderült, a bejelentésnél hamis okiratokat használt. Megállapították, hogy az illető voltaképpen Moise Froimescu nemzetközi szélhámos, aki 21 különböző név alatt évek óta követi el szélhámosságait. Froimescu egy Stefan

Ioanid nevű festő segítségével utánozta a csekklapra az aláírásokat, majd Victor Rudinescu társaságában jött Aradra és ment Temesvárra.

Rudinescut Bucurestiben a jegybank tisztviselő által adott személyleírás alapján felismerték és ő vallotta be, hogy kik voltak társai. A festőnek nyoma veszett, ugyszintén Moise Froimescunak is. Ez utóbbitól tudták, hogy kitűnően beszél franciául és főleg a francia rendőrséget keresték meg letartóztatása végett. A megkeresésnek meg is volt az eredménye, mert Froimescut Aix-les-Bainsben felismerék és elfogták. Aix-les-Bainsben szórta a pénzt és így valószínű, hogy a Banca Nationala terhére még azzal is visszaélt, hogy a hamis csekkel kicsalt pénzen fekete forgalomban vett frankokat.

Sokáig vártuk, de végre megérkezett! és szerdától mutatja be a ROYAL stágermozgó:

Charlie Chan az Olimpiáson

A világhírű sárga detektív legújabb és legizgalmasabb filmjét, amelynek a berlini olimpiász szolgál háttérül.

Ma, kedden utoljára: Szenzációs dupla műsor egy helyért: I. Hatalmas hölgyek. Zenés vigjáték. II. A 'entthetetlen lovas. John Wayne, a cowboy-király izgalmas filmje. Előtte új Fox journal.

Lesz-e nekik a hadgyakorlatok bevonulatott tartalékosok. Bucurestiből jelentik: E hét folyamán megkezdik a hadgyakorlatok végett behívott tartalékosok hazaküldését. A hét vége előtt mindannyiukat hazaszállítják az 1936-os évjáratokkal együtt. Mindannyian ingyen utaznak.

Megszűnik egy gyorsvonatpár. Bucurestiből jelentik: Október 21-1 kezdettel a 205 és 206 számú Bucuresti—Sibiu gyorsvonatokat megszüntetik.

Október 24-én Kolozsvári Bokréta. A Magyar Dolgozók Szövetsége (MDSZ) helyi csoportja a magyarfenesi, tordaszentlászlói, száslónai, hóstáti, székely és sziki fiatalok közreműködésével 1937 október 24-én délután 5 órai kezdettel az Iparkamara nagytermében (a Royal-mozi felett) Kolozsvári Bokréta címen táncmulatságot rendez. A zenét Bárdi József cigányzenekara szolgáltatja. Az estély keretében falusi legények és lányok ősi táncokkal népi táncversenyen vesznek részt.

Dr. Goldglanz Henrik szabadságáról megérkezett és rendeléseit fül-, orr- és gégebetegeknek ismét megkezdte.

Katonai igazolványok láttamozása. A kolozsvári kerületi hadkiegészítő parancsnokság közli: Mint minden évben, úgy az idén is november 1 és december 31 között történik az 1910—1934 korosztálybeliek katonai igazolványainak láttamozása. Kolozsvári lakosok igazolványainak láttamozása az Avram Iancu-kaszárnya 20. számú szobájában történik, míg a vidéki hadkötelesek iratainak láttamozása később megjelenendő körzeti helyen és időpontban fog megtörténni. Az E. m. n. sz. sz. katonai igazolványok (Livretek) birtokosainak az igazolványon kívül egyéb katonai okmányokat is be kell mutatni, míg a tartalékos tisztek, vagy különleges beosztásban levő iparosok, magasabb előképzettséggel bíró egyének az ezt igazoló iratokat: oklevelet, érettségi bizonyítványt, mester-, illetve munkakönyvet — szintén vigyék magukkal.

Pénzváltó iroda a bucaresti főpályaudvaron. Bucurestiből jelentik: Az Északi pályaudvaron idegen pénzváltó irodát állítanak fel a felvilágosító osztály mellett. Ez az iroda kizárólag venni fog külföldi valutákat éspedig a Banca Nationala árfolyamán.

50 százalékos kedvezmény az aradi mintavásárra. Bucurestiből jelentik: A CFR 50%-os kedvezményt nyújt az aradi őszi mintavásár látogatóinak október 28 és november 3 között. A kedvezmény kizárólag az Arad megyéből utazók számára érvényes.

Házasság. Fried Manyi I. G. Duca Jud. Odorhei és Fried Max Sighisoara f. hó 24-én délután 4 órakor tartják esküvőjüket I. G. Ducán, melyre számos látják rokonaikat és ismerőseiket. (M. k. é. h.)

Az angol munkáspárt tüntetése Japán ellen. Londomból jelentik: Az angol munkáspárt tegnap tüntetést rendezett a Trafalgar Squaren a japán támadás ellen. Attlee őrnagy mintegy 10 ezer főnyi hallgatóság előtt a japán áruk bojkottálásá követeite, ugyanakkor bírálta a japánokkal szemben tanúsított angol politikát.

Erdőteljes, kővér egyéneknek, köszvényesek és aanyéban szenvedőknek reggelként éhgyomorral egy-egy pohár természetes „Fetene József” keserűviz gyakran felbecsülhetetlen szolgálatot tesz. Kérdezze meg orvosát.

Egy szegény iparos, akit a házbér nem fizetése miatt családjával együtt a kilakoltatás veszedelme fenyeget, arra kéri a jószívű embereket, hogy segítsék ki nagy nyomorából. Az Uj Kelet szerkesztősége 100 lejt adományoz a szerencsétlen családnak. Adományokat a kiadóhivatal továbbít.

Pop Valér lemondott az Agru elnökségéről. A görögkatolikus románok Agru nevű egyesülete vasárnap Kolozsváron ülést tartott, amelyen Valér Pop ipari és kereskedelmi miniszter is megjelent. Pop Valér ez alkalommal benyújtotta lemondását az egyesület elnöki tisztéről, ugyszintén Borza professzor alelnök és Popa Augustin főtitkár is bejelentették lemondásukat. Az Agru egyébként november 6-án, 7-én és 8-án háromnapos nagygyűlést rendez.

Ha gyermekei mellé nevelő kell,

korrepetitort keres, vizsgára akarja előkészíteni,
Ha Ön meg akar tanulni jól románul,
Ha perfektt francia, héber, angol, olasz, német nyelvtanítót keres,
Ha gyermekeit be akarja vezetetni a vallási tudományokba, úgy saját érdekében

forduljon a Zsidó Diáksegélyzőhöz

Személyesen vagy levélben. Str. Iuliu Maniu 23. Telefon: 23-08, ahol az egyetemi hallgatók egyéniségének és szakképzettségének teljes ismeretere alapján ajánlanak Önnek megbízható munkaerőt.

Szőrmék
legolcsóbb beszerzési forrása
Mandelbaum szücsnél
Calea Regele Ferdinand 20.

Windsor hercegek Lipcsében. Berlinből jelentik: Windsor herceg és felesége tegnap este 11 órakor Lipcsébe érkeztek Mutschmann, a nemzeti szocialista párt megbízottjának társaságában.

A betegek kérése nem maradhat a zsidó szívekben viszonzás nélkül.

A Zsidó Párt értesíti tagjait, hogy rendszeres heti gyűlést ma kedden este 9 órakor tartja a Stroescu ucca 7/b szám alatti helyiségében.

A német légügyi államtitkár Londomban. Londomból jelentik: Milch tábornok Németország légügyi államtitkára megérkezett az angol fővárosba, ahol megátogatja a jelentősebb repülőtereket.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri kölcsönél egy sző 2 lej, vasatagok betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Teljes levelet csak úgy továbbítunk, ha portékátly megmellélve van.

Elészto kitűnő mrvőségben készült Klein szeszélesztőgyárban Seini. Jud. Satumare.

10.000 lakosu vidéki városban jóforgalmu, központban levő trafik átadó. Érdeklődni: Tutungerie Weinberger, Valea lui Mihai.

Fűaleint, román-német nyelvtudással, 5 éves fiu és 10 éves kisleány mellé keresek azonnali belépésre. Fényképek ajánlatok Fuchs, Satumare, Filipescu 21 ctmre.

Kiadó komplett háromszobás teljes komfortos lakás kis előkerttel. Reg. Ferdinand 68. szám.

Fiatal jó munkás fogtechnikus kerestetik. Cim: Stern László Hateg.

Hosszu évek óta jó vevőkörrel rendelkező férfiszabóüzlet visszavonulás miatt teljes be rendezéssel átadó. Wolf, Cluj, Str. Regina Maria 28.

Mielőtt női és gyermekkabát, ruha és kalapszükségletét beszerezné, látogassa meg a legolcsóbb áraitól közismert JUNO női konfekcióruházat. Főpostával szemben, Regele Ferdinand 25. Economia öt havi részlet.

Stern szücs és szőrmeszalon Calea Marechal Foch 4 elvállal mindenféle szücsmunkákat a legjutányosabb árak mellett.

Sütőgösen eladó fél hálószobabutor, írósztal, könyvszekrény, székek, falóra, sezlón, ágymű, stb. Megtekinthető Str. Corches 10.

Jobb zsidóéletnyit, ki önállóan főz, keressünk rituális háztartásunkhoz. „Ketten vagyunk”.

Német nyelvet biztos sikerrel, akadémiai és egyetemi anyagot is tanít Székelyné, Iuliu Maniu 4, II, 3.

„Olon” rádiók egyedárusítása Satumare, Salaj és Maramures megyék részére, detail és angró. Árjajlatokat érdeklődőknek Freimann, Satumare, Casa-Alba küld.

Az új dr Lengyel szanatóriumban szigoruan orth. כשר kosher kapható diétásoknak is ki-hordásra. Mandula Izsákné, Str. Gojdu 1.

Johangu Schweighofer bécsi gyártmányu xongora olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Butorozott szobát keres központban házaspár. Cim megtudható: Rudolf Mosse, Regele Ferdinand 8.

Lakótársnak mennék, esetleg jobb családkhoz szállásba november 1-re központhoz közel. Pollák, Regele Ferdinand 10.

Ford speciális autószerelőket felveszünk. Ajánlatokat eddigi működésével feltüntetve Singer Ford lerakat, Satumare.

Antik butorok eladók. Str. Regala 10. sz. emelet.

12. 3. Phöbus

Európa bajnok-
rögi Európa
játsozták le:
43:5 (15:5),
(14:0). Az
ye: 1. Francia-
émeterság, 4.
ollandia. 1938
ezik meg az

zág 2:1 (1:0).
gómérkőzés az
a győzelemmel

gő bajnokság
1:1 (1:0), Ad-
Rapid—Wacker
0 (2:0), Flo-
0).

Pót javítottak
bl jelentik: A
labdarugómér-
számából álló
melyen főleg
ki. Az ered-
300 yardos sük-
33.2 mp. Or-
mp. Jaworski
metz KAC 34.8
100 yardos
dache 10.4 mp.
szagos ifjúsági
égi staféta: 1.
nd! Régi 46.8

ZENETE

átjuk.

SORA:

SORA:
Sándor film-
gyik legszebb
arlene Dietrich

SORA:
mas film, érde-
gekben: Rosa-
gomery.

SORA:
usan elhunyt
s hölgyek. Ra-
dások kezdete:
Wayne, a cow-
galmas film-
lovas. Zane
ások kezdete:

SORA:
Himnán. A vi-
gújjabb és leg-
nyek a berlini

SORA:
bi évek egyk-
ka. Főszerepek-
ka legelegán-
Flynn.

SORA:
osság a szalom-
dráma. Fősz.:
rkel. II. Mont-
portfilm. Fősz.:
ghírű sibajnok:

ek

tok

iók

ITAS

énytárs-
tr. Baroz
aton: 8-31.

